

fastslaaede Princip og for at gaa over til en Statsbank, en Ordning, som man andetsteds heller ikke har følt sig tiltalt af. Man har for Øjeblikket, saa vidt jeg ved, kun en Statsbank i Sverige og Rusland, og det paastaas med Sikkerhed, at man det sidstnævnte Sted ikke er meget begejstret for den. Der var altsaa ikke anden Vej at gaa end den, den højtærede Justitsminister har fulgt ved at forelægge dette Lovforslag, som man jo kan gaa ud fra støtter sig til Aftaler, der ere truffene med Nationalbanken, saaledes at denne sikkert vil vedtage de Forslag, som ere nødvendige til Gennemførelsen af Bestemmelserne i den ny Oktroj.

Man kunde vente, at naar der blev stillet Forslag om Forlængelse af Oktrojen, vilde der blive Tale om en Afgift til Staten, og det fremgaar jo ogsaa af Forslaget, at Nationalbanken for Fremtiden for sin Seddelemissionsret skal betale Staten $\frac{3}{4}$ Mill. Kr. om Aaret. Jeg er vis paa, at den højtærede Justitsminister her har naaet alt, hvad der kunde naas, har naaet den højeste Sum, som der kan være Tale om, at Nationalbanken kan svare, naar den ved Siden deraf skal opfylde de Forpligtelser, som paahvile den i forskellige Henseender. Jeg er noget betænkelig ved, at man har valgt den Vej at tage denne ikke lille Afgift, forinden Nationalbanken svarer noget af, hvad den ellers skal svare — jeg tænker særlig paa Udbyttet til Aktionærerne —, og i det hele taget forinden den opfylder sine Forpligtelser. Jeg vilde have foretrukket, at man var gaaet den Vej, at man havde sagt: Først saa og saa meget til Aktionærerne og saa og saa meget til Reservefonden og derefter Afgiften til Staten, som saa endda maaske kunde have haft en Chance for at blive noget større end de $\frac{3}{4}$ Mill. Kr. I den gamle Oktrojs § 3 staar der saa smukt, at Bankens første Bestemmelse er og skal være at virke frem til at befæste et sikkert Pengevæsen her i Landet. Det maa man jo ikke tabe af Syne, og det, som ængster mig noget, er derfor, at man maaske i første Række lægger for stor en Byrde paa Nationalbanken, saaledes at den i alt Fald kan komme til undertiden at tage Hensyn, som den ikke gerne skulde tage. Den skal dog først og fremmest være den Bank, som regulerer vort Pengevæsen, og til hvilken andre Banker kunne ty, dersom der maatte komme vanskelige Tider, den Bank, som skal staa saaledes rustet, at den altid kan tage imod en Krise, hvis en saadan kommer. Imidlertid

har Banken selv accepteret den her foreliggende Ordning — det gaar jeg ud fra —, og har den det, maa det siges, at man der, hvor man er særlig kyndig, ikke deler den Frygt, jeg nærer i saa Henseende.

Jeg undrer mig noget over — en Forundring, der ogsaa er kommen til Orde i det andet Ting —, at man ikke har sammenarbejdet de Bestemmelser i den gamle Oktroj, der ikke blive paavirkede og berørte af Lovforslaget, med de i dette indeholdte Bestemmelser. Det vilde sikkert ikke volde noget overvættets stort Arbejde, og det vilde i forskellige Henseender være bekvemt. Nu er der enkelte Ting, som ere blevne staaende, og som af den Grund maaske ikke have tildraget sig Opmærksomheden saa meget som ønskeligt. Der er særlig et Par Ting, jeg lige vil nævne. Den første er Nationalbankens Skattefrihed. Ogsaa denne er bleven omtalt i det andet Ting, og der er derom blevet stillet Ændringsforslag, som Ministeren dog ikke kunde modtage. Der er efter min Mening noget urigtigt i, at man paa den Tid, hvor man forlanger, at Nationalbanken skal forøge Antallet af sine Filialer ude omkring i Provinsbyerne, vil bevare Skattefriheden for den. Det er ganske sikkert, at de Filialer, der oprettes i Provinsbyerne, ikke straks skabe ny Forretninger. Man maa til en Begyndelse regne med, at de Forretninger, som en saadan Filial kommer til at gøre, væsentlig vilde være Forretninger, som den tager fra allerede bestaaende Banker, hvorved den svækker disses Evne til at give Overskud og dermed ogsaa deres Skatteevne. Og der maa fremdeles tages Hensyn til den kommunale Ejendomsskyld, som Kommunerne vilde gaa Glip af, naar Nationalbanken, hvad den har gjort og sagtens ogsaa vil vedblive at gøre, erhverver sig Ejendomme til sine Filialer i Provinserne. Det forekommer mig, at det er et Spørgsmaal, som bør tages under nøje Overvejelse, om der er Grund til at bevare dette Privilegium for Nationalbanken. Det er jo muligt, at Nationalbanken vil sige, at Opgivelsen af det vil koste saa og saa meget, 70—80,000 Kr. om Aaret, og at da den allerede skal betale 750,000 Kr., kan den ikke overkomme at svare mere. Hvis det er Tilfældet — og jeg kunde være tilbøjelig til at tro det —, betyder det i Virkeligheden, at Statskassen tager fra Kommunerne noget, som det — forekommer det mig — for en Del er Kommunernes gode Ret at faa.

En anden Bestemmelse i den gamle